



ЗАКОН УКРАЇНИ

Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст.565)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 3425-IV від 09.02.2006](#), ВВР, 2006, № 26, ст.213
[№ 1512-VI від 11.06.2009](#), ВВР, 2009, № 49, ст.730
[№ 1824-VI від 21.01.2010](#), ВВР, 2010, № 11, ст.111
[№ 3778-VI від 22.09.2011](#), ВВР, 2012, № 21, ст.196
[№ 4844-VI від 24.05.2012](#), ВВР, 2013, № 16, ст.137
[№ 5460-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 2-3, ст.41}

{У тексті слова "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів, стандартизації, метрології, підтвердження відповідності" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за дотриманням законодавства про захист прав споживачів" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Цей Закон визначає основні принципи та напрями державної політики щодо попередження куріння тютюнових виробів, зниження рівня їх вживання серед населення, обмеження доступу до них дітей, охорони здоров'я населення від шкоди, що завдається їхньому здоров'ю внаслідок розвитку захворювань, інвалідності, а також смертності, спричинених курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання.

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

громадське місце - частина (частини) будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, в тому числі під'їзди, а також підземні переходи, стадіони;

залежність від тютюну (нікотинова залежність) - психофізичний стан, зумовлений залежністю особи від нікотину та інших інгредієнтів тютюнового виробу, що потрапляють в її організм внаслідок вживання нею тютюнових виробів;

{Абзац третій статті 1 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

замінники тютюну - засоби, які за своєю дією на здоров'я людини відповідають тютюну, але не містять тютюну;

інгредієнти тютюнових виробів - будь-які речовини, за винятком тютюну, що використовуються для виробництва тютюнових виробів;

куріння тютюнових виробів - дії, що призводять до згорання тютюнових виробів, у результаті чого утворюється тютюновий дим, який виділяється в повітря та вдихається особою, яка їх курить;

медичне попередження споживачів тютюнових виробів - інформація, що міститься на упаковках тютюнових виробів, про шкідливий вплив вживання цих виробів на здоров'я людини. Медичні попередження споживачів тютюнових виробів складаються із основного та додаткового попереджень;

{Абзац сьомий статті 1 в редакції Законів [№ 3425-IV від 09.02.2006](#), [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

нікотин - нікотинові алкалоїди;

{Абзац восьмий статті 1 в редакції Закону [№ 3425-IV від 09.02.2006](#)}

предмети, пов'язані з вживанням тютюнових виробів, - портсигари, мундштуки, люльки, сигаретний папір, фільтри, обрізувач сигар, що необхідні для вживання тютюнових виробів, крім запальничок та сірників;

робоче місце - простір, відведений у будівлі чи споруді для перебування працівника в процесі трудової діяльності;

{Абзац десятий статті 1 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

смола - сирий, безводний, безнікотиновий конденсат диму;

{Абзац одинадцятий статті 1 в редакції Закону [№ 3425-IV від 09.02.2006](#)}

тютюн - засіб, що містить нікотин і виготовлений з рослини родини пасльонових;

тютюнові вироби - сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування;

тютюновий дим - продукти згорання тютюнових виробів, що виділяються в повітря внаслідок їх куріння;

упаковка - пачка, коробка чи будь-яке інше упакування тютюнових виробів для їх реалізації (крім транспортної тари), за винятком прозорих обгортки, що застосовуються в роздрібній торгівлі;

{Абзац п'ятнадцятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3425-IV від 09.02.2006](#)}

реклама й стимулювання продажу тютюну - будь-який вид передачі комерційної інформації, рекомендації або дії, метою чи результатом або ймовірним результатом якого є стимулювання продажу тютюнового виробу або вживання тютюну, прямо чи опосередковано;

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 3778-VI від 22.09.2011](#)}

спонсорство тютюну - будь-який вид внеску в будь-яку подію, захід або окрему особу, метою чи результатом або ймовірним результатом якого є стимулювання продажу тютюнового виробу або вживання тютюну, прямо чи опосередковано.

{Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 3778-VI від 22.09.2011](#)}

Стаття 2. Законодавство України про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Законодавство України про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення базується на [Конституції України](#) і складається з [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#), цього Закону та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Основні завдання цього Закону

Основними завданнями цього Закону є:

визначення правових і організаційних засад державної політики щодо попередження куріння тютюнових виробів серед дітей і молоді та зменшення вживання тютюнових виробів громадянами з метою зниження ризику розвитку захворювань, втрати працездатності та їхньої передчасної смертності внаслідок куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання;

визначення повноважень Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

посилення державного контролю за безпечністю тютюнових виробів, що виробляються в Україні або ввозяться в Україну, та зменшення токсичності тютюнових виробів шляхом зниження вмісту нікотину, смоли, інших шкідливих для здоров'я людини речовин та інгредієнтів тютюнових виробів, що входять до складу тютюнових виробів і виділяються з тютюновим димом під час їх куріння;

удосконалення профілактичних, просвітницьких заходів, спрямованих на попередження та зменшення куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання;

сприяння лікуванню залежності від тютюну (нікотинової залежності) осіб, які бажають позбутися шкідливої звички курити тютюнові вироби чи іншим способом їх вживати, та пропаганді здорового способу життя;

{Абзац шостий статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

забезпечення захисту людини від шкідливого впливу тютюнового диму на робочих і в громадських місцях;

створення економічних, інших умов, що сприятимуть обмеженню куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання, охороні здоров'я населення, зниженню захворюваності та збільшенню тривалості життя людини;

забезпечення інформування населення про ризики та шкідливі наслідки для здоров'я людини куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання незалежно від віку людини і стану її здоров'я;

встановлення засад відповідальності за порушення законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Стаття 4. Основні принципи державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Відповідно до завдань цього Закону державна політика щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення ґрунтується на таких принципах:

законності;

комплексності правових, економічних, медичних та інших заходів, спрямованих на охорону здоров'я населення шляхом попередження та зменшення вживання тютюнових виробів;

поступовості та поетапності заходів, спрямованих на охорону здоров'я населення від впливу тютюнового диму, запобігання початку куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання, насамперед серед дітей та молоді, та зменшення вживання тютюнових виробів;

{Абзац четвертий статті 4 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

участі фізичних осіб, об'єднань громадян, діяльність яких не пов'язана з тютюновою промисловістю, у заходах щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

{Абзац п'ятий статті 4 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

індивідуального підходу і доступності лікувально-профілактичних заходів для кожної особи, яка бажає позбутися шкідливої звички курити тютюнові вироби чи іншим способом їх вживати;

доступності інформації для населення про шкоду для здоров'я людини вживання тютюнових виробів, впливу тютюнового диму та перевагу здорового способу життя;

пріоритетності політики у сфері охорони здоров'я у порівнянні з фінансовими, податковими та корпоративними інтересами суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з тютюновою промисловістю.

{Статтю 4 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Стаття 5. Основні напрями державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Основними напрямками державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення є:

здійснення комплексу заходів для охорони здоров'я населення від шкідливого впливу тютюнового диму, попередження початку куріння тютюнових виробів, обмеження їх вживання, насамперед серед дітей та молоді;

покращання інформування населення про ризики і шкідливі наслідки для здоров'я людини куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання, а також шкідливого впливу тютюнового диму;

забезпечення доступності надання профілактичної, діагностичної та лікувальної допомоги, ефективного медикаментозного забезпечення всім особам, які курять тютюнові вироби чи іншим способом їх вживають і бажають позбутися цієї шкідливої звички, шляхом створення загальнодержавних програм щодо профілактики, діагностики та лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності);

{Абзац четвертий статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я для забезпечення реалізації комплексу заходів щодо відновлення та зміцнення здоров'я населення, пропаганди здорового способу життя;

удосконалення гігієнічної регламентації тютюнових виробів та методик визначення відповідності вмісту смоли та нікотину, інших шкідливих речовин, що містяться в тютюнових виробах та виділяються з тютюновим димом під час їх куріння, встановленим законом показникам з урахуванням вимог міжнародного законодавства;

забезпечення дотримання суб'єктами господарювання відповідних стандартів, норм і правил під час виробництва та реалізації тютюнових виробів;

розвиток наукових досліджень щодо попередження вживання тютюнових виробів та лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності);

{Абзац восьмий статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

сприяння засобам масової інформації у підтримці заходів впровадження державної політики у сфері боротьби з курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання.

Стаття 6. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Кабінет Міністрів України:

забезпечує проведення єдиної державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення, розробляє та затверджує відповідні програми;

розробляє та забезпечує виконання відповідних загальнодержавних програм попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення, забезпечує ефективне використання бюджетних коштів на їх реалізацію;

{Абзац третій статті 6 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

приймає рішення щодо удосконалення податкової та фінансової політики у сфері протидії поширеності куріння тютюнових виробів чи іншого способу їх вживання та зменшення їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

{Абзац четвертий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

координує роботу органів виконавчої влади у сфері реалізації державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

впроваджує систему моніторингу вживання тютюнових виробів серед населення і поширеності захворювань, пов'язаних з курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання, оцінки ефективності здійснення державної політики у сфері протидії курінню тютюнових виробів чи іншому способу їх вживання;

укладає відповідні міжнародні договори України;

здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 7. Повноваження центральних органів виконавчої влади щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, в межах своєї компетенції:

формує державну політику щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення відповідно до закону, бере участь у розробленні та виконанні відповідних загальнодержавних програм попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

визначає в установленому порядку з урахуванням норм міжнародного права переліки шкідливих для здоров'я людини речовин та інгредієнтів тютюнових виробів, що входять до складу тютюнових виробів та виділяються з тютюновим димом під час їх куріння;

здійснює відповідно до закону гігієнічну регламентацію щодо небезпечних факторів, пов'язаних з вживанням тютюнових виробів, з урахуванням міжнародного законодавства;

бере участь у розробці пропозицій щодо удосконалення податкової та фінансової політики у сфері протидії поширеності куріння тютюнових виробів чи іншого способу їх вживання та зменшення їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, в межах своєї компетенції:

реалізує державну політику щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення відповідно до закону, бере участь у розробленні та виконанні відповідних загальнодержавних програм попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

розробляє та впроваджує в установленому порядку на рівні первинної медико-санітарної допомоги заходи з діагностики та лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності);

надає особам, які бажають позбутися шкідливої звички курити тютюнові вироби чи іншим способом їх вживати, доступну, якісну та ефективну лікувально-профілактичну допомогу;

вживає заходів для запобігання поширеності куріння тютюнових виробів серед населення, насамперед серед дітей та молоді;

інформує населення через засоби масової інформації про шкідливість куріння чи інших способів вживання тютюнових виробів та здійснює пропаганду медичних знань з питань профілактики захворювань, пов'язаних з вживанням тютюнових виробів;

бере участь у розробці навчальних програм з профілактики куріння тютюнових виробів чи іншого способу їх вживання та лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності);

координує проведення закладами охорони здоров'я, науково-дослідними установами, що належать до сфери його управління, заходів, спрямованих на обмеження вживання тютюнових виробів, а також зменшення їхнього шкідливого впливу на здоров'я населення;

організовує проведення наукових досліджень щодо попередження та зменшення куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання серед населення, лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності);

бере участь у формуванні державних замовлень на виробництво лікарських засобів, необхідних для лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності), здійснення інших профілактичних і лікувальних заходів, а також проводить підготовку та перепідготовку і підвищення кваліфікації фахівців, які здійснюють заходи щодо попередження та зменшення куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання серед населення та проводять лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності);

забезпечує взаємодію з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади і громадськими організаціями з питань охорони здоров'я населення від шкідливих наслідків вживання тютюнових виробів;

бере участь у міжнародному співробітництві щодо попередження вживання тютюнових виробів та зменшення їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, в межах своєї компетенції:

реалізує відповідно до закону державну політику щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

здійснює контроль за дотриманням показників вмісту шкідливих для здоров'я людини речовин і інгредієнтів у тютюнових виробах, які реалізуються на території України;

реалізує першочергові заходи щодо запобігання шкідливому впливу тютюнових виробів на стан здоров'я і життя людини;

проводить моніторинг ефективності заходів у сфері охорони здоров'я населення від шкідливих наслідків вживання тютюнових виробів, аналізує і прогнозує ситуацію із захворюваністю населення, що пов'язана з вживанням тютюнових виробів;

здійснює інші повноваження, передбачені законом.

{Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#); в редакції Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 8. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим і місцевих органів виконавчої влади щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади в межах своєї компетенції:

реалізують загальнодержавні, регіональні, інші програми щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

забезпечують проведення профілактичних і лікувальних заходів, спрямованих на попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

організують спостереження та збір відомостей про поширеність вживання тютюнових виробів у відповідному регіоні, проводять запобіжні та профілактичні заходи для обмеження вживання тютюнових виробів серед населення, захисту, насамперед дітей та молоді, від шкідливого впливу тютюнового диму;

інформують населення через засоби масової інформації про шкоду, якої завдає здоров'ю людини вживання тютюнових виробів, про стан захворюваності і смертності, спричинених вживанням тютюнових виробів, у відповідному регіоні, та про вжиті запобіжні і профілактичні заходи;

сприяють вирішенню питань щодо фінансового забезпечення лікувально-профілактичних заходів та робіт, пов'язаних з профілактикою захворюваності, спричиненої вживанням тютюнових виробів і шкідливим впливом тютюнового диму, а також лікуванням залежності від тютюну (нікотинової залежності), у тому числі щорічно при формуванні відповідних бюджетів;

{Абзац шостий статті 8 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 9. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції:

контролюють виконання відповідних програм щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;

сприяють вирішенню питань фінансового та матеріально-технічного забезпечення заходів і робіт, спрямованих на обмеження вживання тютюнових виробів, а також зменшення їх шкідливого впливу на здоров'я населення, у тому числі щорічно при формуванні відповідних бюджетів;

{Абзац третій статті 9 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

здійснюють контроль за проведенням профілактичних та лікувальних заходів у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці щодо обмеження вживання тютюнових виробів, зменшення їх шкідливого впливу на здоров'я населення, визначають вільні від куріння місця;

забезпечують у комунальних закладах охорони здоров'я доступність профілактичних заходів і надання ефективної лікувальної допомоги, включаючи медикаментозне забезпечення, для осіб, які бажають позбутися шкідливої звички курити тютюнові вироби чи іншим способом їх вживати;

здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 10. Вимоги щодо здійснення діяльності, пов'язаної з виробництвом, оптовою та роздрібною торгівлею, експортом і імпортом тютюнових виробів

Діяльність, пов'язана з виробництвом, оптовою та роздрібною торгівлею, експортом і імпортом тютюнових виробів, здійснюється відповідно до закону, з урахуванням встановлених цією статтею заборон.

Забороняється виробництво (крім виробництва для експорту) та імпорт для реалізації на території України тютюнових виробів:

сигарет, в яких показники вмісту нікотину та смоли в диму однієї сигарети перевищують - нікотину 1,2 міліграма, смоли - 12 міліграмів;

{Абзац другий частини другої статті 10 набирає чинності з 1 січня 2009 року згідно з [пунктом 1](#) статті 21 цього Закону}

на упаковці яких відсутні медичні попередження споживачів тютюнових виробів і інформаційний напис про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет);

{Абзац третій частини другої статті 10 набирає чинності з 1 січня 2007 року згідно з [пунктом 1](#) статті 21 цього Закону; в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1824-VI від 21.01.2010](#)}

із використанням на їх упаковці термінів, написів, торговельних марок, зображень, символічних або будь-яких інших знаків, що можуть вводити в оману або створювати неправильне враження щодо характеристик тютюнових виробів, їх впливу на здоров'я, або прямо чи опосередковано створювати помилкове враження про те, що визначений тютюновий виріб є менш шкідливим, ніж інші тютюнові вироби, у тому числі включати такі терміни, як "із низьким вмістом смол", "легкі", "супер легкі", "ультра легкі" та їх аналоги іншими мовами.

{Абзац четвертий частини другої статті 10 набирає чинності з 1 січня 2007 року згідно з [пунктом 1](#) статті 21 цього Закону}

{Частина друга статті 10 в редакції Закону [№ 3425-IV від 09.02.2006](#)}

Виробнику тютюнових виробів забороняється вміщувати в упаковку тютюнових виробів вкладки, що містять терміни, написи, торговельні марки, зображення, символічні або будь-які інші знаки, що можуть вводити в оману або створювати неправильне враження щодо характеристик тютюнових виробів, їх впливу на здоров'я, або прямо чи опосередковано створювати помилкове враження про те, що визначений тютюновий виріб є менш шкідливим, ніж інші тютюнові вироби, у тому числі включати такі терміни, як "із низьким вмістом смол", "легкі", "супер легкі", "ультра легкі" та їх аналоги іншими мовами.

{Частина третя статті 10 в редакції Закону [№ 3425-IV від 09.02.2006](#)}

Забороняється включення тютюнових виробів і предметів, пов'язаних з їх вживанням, до гуманітарної допомоги, а також поширення тютюнових виробів серед населення безоплатно.

{Частина четверта статті 10 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Забороняється підтримка виробництва (імпорту) тютюну та тютюнових виробів для реалізації на митній території України у формі державного фінансування, надання за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів відповідним суб'єктам господарювання фінансової допомоги, фінансових гарантій, дотацій, субсидій, пільгових кредитів (позик).

{Частина п'ята статті 10 в редакції Закону [№ 3425-IV від 09.02.2006](#)}

Стаття 11. Вимоги щодо вмісту шкідливих для здоров'я людини речовин та інгредієнтів, що входять до складу тютюнових виробів та виділяються з тютюновим димом під час їх куріння, та інформації про шкідливі речовини та інгредієнти тютюнових виробів

Визначення вмісту нікотину, смоли, інших шкідливих для здоров'я людини речовин, у тому числі інгредієнтів тютюнових виробів, у тютюнових виробах та тютюновому димі здійснюється організаціями (лабораторіями), яким в установленому законом порядку надано право випробування продукції на відповідність її вимогам безпеки для здоров'я та життя людини. Зазначені організації (лабораторії) включаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері технічного регулювання та захисту прав споживачів, до відповідного переліку, який підлягає оприлюдненню.

{Частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Контроль за додержанням визначених законом показників вмісту нікотину та смоли, а також показників вмісту інших шкідливих для здоров'я людини речовин та інгредієнтів тютюнових виробів у тютюнових виробах, що виробляються, реалізуються на території України, здійснює в межах своїх повноважень центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, щорічно публікує переліки шкідливих для здоров'я людини речовин та інгредієнтів тютюнових виробів, що входять до складу тютюнових виробів та виділяються з тютюновим димом під час їх куріння, а також інформує населення через засоби масової інформації про шкідливі речовини та інгредієнти тютюнових виробів, що містяться в складі тютюнових виробів та виділяються з тютюновим димом при їх курінні, про шкоду для здоров'я людини вживання тютюнових виробів.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Виробник або імпортер тютюнових виробів на вимогу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, зобов'язаний у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, надати інформацію про вміст шкідливих для здоров'я людини речовин: нікотину, смоли, інших шкідливих для здоров'я речовин та інгредієнтів, що містяться в тютюнових виробах і виділяються з тютюновим димом під час їх куріння.

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 12. Медичні попередження споживачів тютюнових виробів і інформаційний напис про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет)

На кожній упаковці тютюнових виробів мають бути зазначені основне медичне попередження споживачів тютюнових виробів та додаткове медичне попередження, що супроводжується відповідним кольоровим малюнком (малюнками) та/або піктограмою (піктограмами), а також має бути інформаційний напис про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет).

Основне медичне попередження споживачів тютюнових виробів "Куріння вбиває" зазначається на одній більшій зовнішній стороні упаковки.

На другій більшій зовнішній стороні упаковки тютюнових виробів зазначається додаткове медичне попередження у вигляді одного з десяти текстових написів такого змісту: "Куріння викликає рак легенів", "Куріння викликає залежність від тютюну (нікотинову залежність) - не починайте курити!", "Курці помирають рано", "Куріння викликає старіння шкіри", "Куріння знижує здатність жінок народжувати дітей", "Відмова від куріння значно зменшує ризик небезпечних серцевих захворювань і захворювань легенів", "Куріння руйнує артерії, викликає серцеві напади та інсульт", "Куріння може викликати повільну та болісну смерть", "Куріння під час вагітності завдає шкоди вашій дитині", "Куріння пошкоджує сперму і може призвести до імпотенції" і кольорового малюнка (малюнків) та/або піктограми (піктограм). Кожен варіант текстових написів додаткових медичних попереджень наноситься виробником тютюнових виробів на упаковки тютюнових виробів почергово.

Зазначені малюнок (малюнки) та/або піктограма (піктограми) затверджуються постановою Кабінету Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я і підлягають перегляду (перезатвердженню) Кабінетом Міністрів України у такому самому порядку один раз на п'ять років.

Малюнок (малюнки) та/або піктограма (піктограми) наносяться виробником тютюнових виробів на упаковки тютюнових виробів не пізніше, ніж через 18 місяців з дня

набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України про їх затвердження (перезатвердження).

Основне та додаткове медичні попередження споживачів тютюнових виробів мають бути розміщені у визначеному виробником або імпортером тютюнових виробів на упаковці місці в рамці чорного кольору шириною не менше ніж три міліметри. Площа, обмежена рамкою, включаючи площу самої рамки, має становити не менше 50 відсотків площі зовнішньої поверхні більшої зовнішньої сторони упаковки тютюнових виробів.

Тексти основного та додаткового медичних попереджень споживачів тютюнових виробів, що зазначаються на кожній упаковці тютюнових виробів, мають бути чіткими, надрукованими чорним жирним шрифтом на білому фоні рядковими літерами, крім першої літери попередження, і розміщуватися таким чином, щоб забезпечити цілісність тексту при відкриванні тютюнового виробу у спосіб, зазначений на його упаковці, та не перекриватися іншою друкованою інформацією або марками акцизного збору.

Інформаційний напис про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет) зазначається на зовнішній поверхні однієї меншої сторони упаковки тютюнових виробів і повинен займати не менше 15 відсотків площі цієї сторони.

{Додатково див. Закон [№ 1512-VI від 11.06.2009](#) - зміни втратили чинність на підставі Закону [№ 1824-VI від 21.01.2010](#); стаття 12 в редакції Закону [№ 1824-VI від 21.01.2010](#) - зміни набирають чинності через 18 місяців з дня набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України про затвердження [малюнка \(малюнків\) та/або піктограми \(піктограм\)](#) для додаткових медичних попереджень}

Стаття 13. Обмеження щодо реалізації (продажу) та вживання тютюнових виробів

Реалізація (продаж) тютюнових виробів, предметів, пов'язаних з їх вживанням, особам, які не досягли 18 років, а також реалізація (продаж) тютюнових виробів в упаковках, що містять менше ніж 20 сигарет або цигарок, чи поштучно (крім сигар) забороняються. Законом можуть встановлюватися й інші обмеження щодо реалізації (продажу) тютюнових виробів.

Забороняється куріння тютюнових виробів, а також електронних сигарет і кальянів:

- 1) у ліфтах і таксофонах;
- 2) у приміщеннях та на території закладів охорони здоров'я;
- 3) у приміщеннях та на території навчальних закладів;
- 4) на дитячих майданчиках;
- 5) у приміщеннях та на території спортивних і фізкультурно-оздоровчих споруд та закладів фізичної культури і спорту;

{Підпункт 5 частини другої статті 13 набирає чинності з 17.06.2012 року згідно із Законом [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

- 6) у під'їздах житлових будинків;
- 7) у підземних переходах;
- 8) у транспорті загального користування, що використовується для перевезення пасажирів;
- 9) у приміщеннях закладів ресторанного господарства;
- 10) у приміщеннях об'єктів культурного призначення;

11) у приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ;

12) на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів.

{Частина друга статті 13 в редакції Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

Забороняється, крім спеціально відведених для цього місць, куріння тютюнових виробів:

1) у приміщеннях підприємств, установ та організацій усіх форм власності;

2) у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян;

3) у приміщеннях гуртожитків;

4) в аеропортах та на вокзалах.

{Частина третя статті 13 в редакції Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

У місцях та закладах, де куріння заборонено, має бути розміщена наочна інформація, яка складається із графічного знака про заборону куріння та тексту такого змісту: "Куріння заборонено!".

У спеціально відведених для куріння місцях розміщується наочна інформація, яка складається із відповідного графічного знака та тексту такого змісту: "Місце для куріння. Куріння шкодить Вашому здоров'ю!".

{Частина шоста статті 13 виключено на підставі Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

Власник, уповноважені ним особи або орендарі відповідних споруд чи окремих приміщень зобов'язані відвести спеціальні місця для куріння, сумарна площа яких не має перевищувати 10 відсотків загальної площі відповідної споруди чи приміщення, обладнані витяжною вентиляцією чи іншими засобами для видалення тютюнового диму, а також розмістити інформацію, передбачену частиною п'ятою цієї статті.

{Частина сьома статті 13 в редакції Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

{Частина восьму статті 13 виключено на підставі Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

На час проведення масових заходів сільські, селищні та міські ради в межах відповідної адміністративної території можуть заборонити або обмежити куріння тютюнових виробів.

{Додатково див. Закон [№ 1512-VI від 11.06.2009](#) - зміни втратили чинність на підставі Закону [№ 1824-VI від 21.01.2010](#); стаття 13 в редакції Закону [№ 1824-VI від 21.01.2010](#)}

Стаття 14. Пропагування знань про шкідливість вживання тютюнових виробів та заходи щодо запобігання поширенню вживання тютюнових виробів

З метою запобігання вживанню тютюнових виробів та зменшення їх шкідливого впливу на здоров'я людини центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах охорони здоров'я, освіти і науки, молоді та спорту, туризму та курортів, в межах їх повноважень зобов'язані не рідше одного разу в квартал забезпечувати розміщення у друкованих засобах масової інформації, на телебаченні і радіо соціальної реклами, інших інформаційних матеріалів про шкоду, якої завдають здоров'ю людини вживання тютюнових виробів і вдихання тютюнового диму, що виділяється під час куріння тютюнових виробів, насамперед здоров'ю дітей та молоді, і пропагувати здоровий спосіб життя.

{Частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Навчальні програми та освітньо-професійні програми усіх навчальних закладів України незалежно від форми власності повинні включати спеціальні теми про шкоду для здоров'я людини куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання, насамперед для дітей та молоді, а також про переваги здорового способу життя.

Програми підготовки та перепідготовки медичних, фармацевтичних, соціальних і педагогічних працівників повинні містити спеціальні теми стосовно засобів і заходів профілактики та припинення вживання тютюнових виробів.

Стаття 15. Профілактика вживання тютюнових виробів і лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності)

{Назва статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Медичні працівники закладів охорони здоров'я усіх форм власності зобов'язані:

пропагувати медичні знання з питань профілактики захворювань, спричинених курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання, і запобігати їх вживанню серед населення, насамперед серед дітей та молоді;

надавати практичні поради щодо здорового способу життя та рекомендувати не починати курити чи іншим способом вживати тютюнові вироби або припинити їх вживання;

роз'яснювати про шкідливі наслідки для здоров'я людини куріння тютюнових виробів чи іншого способу їх вживання, впливу тютюнового диму;

надавати особам, які бажають позбутися залежності від тютюну (нікотинової залежності), відповідну лікувально-профілактичну допомогу.

{Абзац п'ятий частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Заклади охорони здоров'я усіх форм власності зобов'язані в приміщенні, де вони обслуговують громадян, розмішувати наочну інформацію про шкідливі наслідки для здоров'я людини куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання, впливу тютюнового диму, практичні поради щодо здорового способу життя, рекомендації щодо відмови від куріння чи іншого способу вживання тютюнових виробів.

Медичні працівники, які працюють у відповідних навчальних закладах, повинні сприяти впровадженню в життя навчальних програм з питань профілактики вживання тютюнових виробів.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та центри охорони здоров'я зобов'язані проводити у відповідних регіонах роботу по роз'ясненню населенню шкідливих наслідків для здоров'я людини вживання тютюнових виробів, пропагувати здоровий спосіб життя. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення, та засоби масової інформації зобов'язані сприяти зазначеним службам у проведенні цієї роботи.

{Частина четверта статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 16. Заборона реклами, стимулювання продажу та спонсорства тютюнових виробів

Забороняються будь-яка реклама та стимулювання продажу тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби, в тому числі:

проведення заходів з безоплатної роздачі, у тому числі для маркетингових досліджень та дегустації, обміну тютюнових виробів на тютюнові вироби чи будь-які інші товари, роботи, послуги;

використання тютюнових виробів з метою отримання товарів, робіт, послуг; пропонування або надання будь-якого прямого чи непрямого відшкодування на придбання або використання тютюнових виробів;

пропонування або надання бонусів, премій, повернення готівкових коштів, права на участь у будь-якій грі, лотереї, конкурсі, події, прямо або опосередковано пов'язаних з тютюновими виробами, або якщо умовою надання, або участі в яких, є придбання або вживання тютюнових виробів;

продаж тютюнових виробів у наборі з будь-якими іншими товарами або послугами;

розміщення інформації про виробника тютюнових виробів та/або тютюнові вироби у місцях, де ці вироби реалізуються чи надаються споживачеві, у тому числі на елементах обладнання та/або оформлення місць торгівлі, за виключенням одного плаката розміром не більше 40x30 см на одне місце торгівлі, в якому надається текстова інформація про наявні в продажу тютюнові вироби та ціни на них;

розміщення інформації з метою стимулювання продажу тютюну безпосередньо на тютюнових výroбах та/або їх упаковці, у тому числі: малюнків та інших зображень, які не є частиною захищеної торгової марки; адрес веб-сайтів, електронної пошти; вкладень до упаковки тютюнових виробів; текстової або графічної інформації на прозорій обгортці упаковки тютюнових виробів;

розміщення інформації щодо тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби, в місцях проведення розважальних заходів, в місцях роздрібно торгівлі, на автотранспортних засобах та обладнанні;

надсилання повідомлень поштою, електронною поштою, повідомлень на мобільні телефони, поширення відеодисків, відеоматеріалів, компакт-дисків, комп'ютерних та інших ігор, розміщення інформації в мережі Інтернет з метою стимулювання продажу тютюнових виробів;

продаж, пропонування для продажу, поставка чи реклама нетютюнових виробів, послуг, реклама або упаковка яких містить напис, малюнок чи будь-яке інше зображення, повідомлення, які повністю або в частині ідентифікуються чи асоціюються з тютюновим виробом, знаком для тютюнових товарів і послуг чи з виробником тютюнових виробів;

інші заходи прямого та непрямого стимулювання продажу тютюнових виробів та вживання тютюну.

Забороняється спонсорство тютюну, в тому числі:

спонсорство телепередач, радіопередач, театральних-концертних, спортивних та інших заходів, програм чи окремих осіб або спонсорство з використанням знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби;

надання виробниками тютюнових виробів або пов'язаними з ними організаціями фінансової або іншої підтримки заходам, діяльності, окремим особам або групам, в тому

числі політичним партіям або діячам, спортсменам або спортивним командам, артистам або артистичним групам, навчальним закладам усіх форм власності;

проведення інформаційних кампаній та заходів для населення, в тому числі з метою профілактики куріння серед молоді, за прямої або опосередкованої фінансової підтримки виробників тютюнових виробів або пов'язаних з ними організацій.

{Стаття 16 в редакції Закону [№ 3778-VI від 22.09.2011](#)}

Стаття 17. Моніторинг заходів реалізації державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Для забезпечення реалізації основних напрямів державної політики щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, проводиться моніторинг ефективності вжитих заходів, що передбачає:

{Абзац перший частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

спостереження за станом здоров'я населення з метою виявлення змін у стані його здоров'я у зв'язку з проведеними заходами, спрямованими на попередження та зменшення куріння тютюнових виробів чи інших способів їх вживання, насамперед серед дітей та молоді;

дослідження поширеності вживання тютюнових виробів серед населення та оцінку одержаних даних;

розроблення та впровадження в медичну практику методів профілактики, діагностики і лікування залежності від тютюну (нікотинової залежності), захворювань, спричинених курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання.

{Абзац четвертий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, зобов'язаний щорічно в установленому порядку оприлюднювати результати моніторингу в засобах масової інформації.

{Частина друга статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 18. Міжнародне співробітництво

Україна бере участь у міжнародному співробітництві з відповідними міжнародними організаціями з питань контролю та протидії протиправному обігу тютюнових виробів для вжиття спільних заходів щодо запобігання поширенню вживання тютюнових виробів та боротьби з курінням, гармонізації державних стандартів з міжнародними стандартами, які визначають вимоги до безпеки тютюнових виробів. З цією метою здійснюються обмін інформацією, прогресивними технологіями, професійна та наукова співпраця відповідних органів і організацій.

Держава підтримує усі форми міжнародного співробітництва щодо запобігання поширенню вживання тютюнових виробів, що не суперечать законодавству України.

Стаття 19. Органи державного контролю за дотриманням положень цього Закону

Державний контроль за дотриманням положень цього Закону здійснюють відповідні центральні органи виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом.

{Стаття 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

{Стаття 20 набирає чинності з 1 січня 2007 року згідно з [пунктом 1 статті 21 цього Закону](#)}

Особи, винні у порушенні законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення, несуть відповідальність згідно з законом.

За порушення норм цього Закону центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, застосовує фінансові санкції до суб'єктів господарювання у разі:

роздрібної реалізації тютюнових виробів без медичних попереджень споживачів тютюнових виробів і інформаційного напису про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет), - від п'ятдесяти гривень до десяти тисяч гривень;

{Абзац другий частини другої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1824-VI від 21.01.2010](#)}

роздрібної реалізації тютюнових виробів, у яких вміст шкідливих речовин перевищує встановлені цим Законом допустимі рівні, - від ста гривень до двадцяти тисяч гривень;

роздрібної реалізації тютюнових виробів з використанням на їх упаковці слів, що містять додаткові характеристики тютюнових виробів: "з низьким вмістом смоли", "легкі", "суперлегкі", "ультралегкі", аналоги таких слів іноземними мовами, які створюють враження про те, що такий тютюновий виріб менш шкідливий для здоров'я, - від п'ятдесяти гривень до десяти тисяч гривень;

імпорту, оптової реалізації тютюнових виробів на території України без медичних попереджень споживачів тютюнових виробів і інформаційного напису про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет), - від п'ятисот гривень до десяти тисяч гривень;

{Абзац п'ятий частини другої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1824-VI від 21.01.2010](#)}

імпорту, оптової реалізації тютюнових виробів на території України, у яких вміст шкідливих речовин перевищує встановлені цим Законом допустимі рівні, - від тисячі гривень до двадцяти тисяч гривень;

імпорту, оптової реалізації тютюнових виробів з використанням на їх упаковці слів, що містять додаткові характеристики тютюнових виробів: "з низьким вмістом смоли", "легкі", "суперлегкі", "ультралегкі", аналоги таких слів іноземними мовами, які створюють враження про те, що такий тютюновий виріб менш шкідливий для здоров'я, - від п'ятисот гривень до десяти тисяч гривень;

виробництва та введення в обіг на території України тютюнових виробів без медичних попереджень споживачів тютюнових виробів і інформаційного напису про вміст нікотину та смоли в диму однієї сигарети (щодо сигарет), - від двох тисяч гривень до двадцяти тисяч гривень;

{Абзац восьмий частини другої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1824-VI від 21.01.2010](#)}

виробництва та введення в обіг на території України тютюнових виробів, у яких вміст шкідливих речовин перевищує встановлені цим Законом допустимі рівні, - від п'яти тисяч гривень до п'ятдесяти тисяч гривень;

виробництва та введення в обіг на території України тютюнових виробів з використанням на їх упаковці слів, що містять додаткові характеристики тютюнових виробів: "з низьким вмістом смоли", "легкі", "суперлегкі", "ультралегкі", аналоги таких слів іноземними мовами, які створюють враження про те, що такий тютюновий виріб менш шкідливий для здоров'я, - від двох тисяч гривень до двадцяти тисяч гривень;

розміщення попільничок або куріння у приміщеннях закладів ресторанного господарства - від однієї тисячі гривень до десяти тисяч гривень;

{Абзац одинадцятий частини другої статті 20 в редакції Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

невідведення спеціальних місць для куріння, необладнання їх витяжною вентиляцією чи іншими засобами для видалення тютюнового диму, нерозміщення інформації, передбаченої [частиною п'ятою](#) статті 13 цього Закону, - від однієї тисячі гривень до десяти тисяч гривень.

{Абзац дванадцятий частини другої статті 20 в редакції Закону [№ 4844-VI від 24.05.2012](#)}

порушення заборони щодо реклами, стимулювання продажу та спонсорства тютюнових виробів - від тридцяти тисяч гривень до п'ятдесяти тисяч гривень за кожен факт реклами на окремому рекламному носії або кожний окремий захід з метою стимулювання продажу тютюнових виробів.

{Частина другу статті 20 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 3778-VI від 22.09.2011](#)}

Рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, може бути оскаржено до суду.

{Частина третя статті 20 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Фінансові санкції, накладені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, стягуються у встановленому законом порядку.

{Частина четверта статті 20 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Фінансові санкції, передбачені частиною другою цієї статті, накладаються керівником, заступниками керівника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, а також іншими уповноваженими керівником посадовими особами цього органу після розгляду матеріалів, які засвідчують факт порушення.

{Частина п'ята статті 20 в редакції Закону [№ 1512-VI від 11.06.2009](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Про вчинення правопорушення, зазначеного у частині другій цієї статті, уповноваженою особою центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав

споживачів, складається акт, який разом з письмовим поясненням керівника відповідного суб'єкта господарювання та документами, що стосуються справи, протягом трьох днів надсилається посадовій особі, яка має право накладати фінансові санкції.

{Частина шоста статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1512-VI від 11.06.2009](#)}

Рішення про накладення фінансових санкцій приймається протягом 10 днів після отримання документів, зазначених у частині шостій цієї статті. Рішення про накладення фінансових санкцій оформляється постановою, що надсилається суб'єкту господарювання, на якого накладено фінансові санкції, та банківській установі, в якій відкрито поточний рахунок цієї юридичної особи.

Накладення фінансових санкцій не звільняє осіб, винних у порушенні цього Закону, від дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової або кримінальної відповідальності, встановленої законами України.

Стаття 21. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня опублікування, крім [частини третьої](#) статті 13, яка набирає чинності з 1 липня 2006 року, абзаців [третього](#) та [четвертого](#) частини другої статті 10, [статей 12 і 20](#) та [підпункту "в"](#) підпункту 2 пункту 2 статті 21 "Прикінцеві положення", які набирають чинності з 1 січня 2007 року, [абзацу другого](#) частини другої статті 10 та [підпункту "б"](#) підпункту 2 пункту 2 статті 21 "Прикінцеві положення", які набирають чинності з 1 січня 2009 року.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у [Кодексі України про адміністративні правопорушення](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

а) доповнити статтями 168² і 175¹ такого змісту:

"Стаття 168². Випуск у продаж продукції з порушенням вимог щодо медичних попереджень споживачів тютюнових виробів

Випуск у продаж продукції з порушенням вимог щодо медичних попереджень споживачів тютюнових виробів -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'яти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

"Стаття 175¹. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях

Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

б) [статтю 156](#) викласти в такій редакції:

"Стаття 156. Порушення правил торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами

Роздрібна або оптова, включаючи імпорт або експорт, торгівля спиртом етиловим, коньячним або плодовим або роздрібна торгівля алкогольними напоями чи тютюновими виробами без наявності ліцензії або без марок акцизного збору чи з підробленими марками цього збору -

тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі.

Порушення працівником підприємства (організації) торгівлі або громадського харчування правил торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами, а саме: торгівля алкогольними напоями або тютюновими виробами в приміщеннях або на територіях, заборонених законом, або в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради як такі, де роздрібна торгівля алкогольними напоями або тютюновими виробами заборонена, а так само торгівля алкогольними напоями або тютюновими виробами через торгові автомати чи неповнолітніми особами, а також продаж алкогольних напоїв або тютюнових виробів особі, яка не досягла 18 років, -

тягне за собою накладення штрафу від п'яти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Торгівля алкогольними напоями або тютюновими виробами з рук -

тягне за собою накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі.

Дії, передбачені частиною першою чи третьою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі";

в) частину другу статті 13 після слів і цифр "частинами першою і другою статті 130" доповнити словами і цифрами "частиною другою статті 156";

г) в абзаці другому частини другої статей 110 і 115 та в абзаці другому частини третьої статей 117 і 119 слова і цифри "від 0,5 до одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян" замінити словами "від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

г) у статті 218:

у частині першій слово і цифри "статтями 159" замінити словами і цифрами "статтею 159, статтею 175¹ (за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статтею";

у частині другій цифри "179" замінити словами і цифрами "статтею 175¹ (за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статтею 179";

д) у статті 219 цифри "179" замінити словами і цифрами "статтею 175¹ (за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статтею 179";

е) у статті 221 слова і цифри "частинами першою і третьою статті 156" замінити словами і цифрами "частинами першою, третьою і четвертою статті 156";

є) у статті 222:

у частині першій цифри "176" замінити словами і цифрами "статтею 175¹ (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статтями 176";

в абзацах першому та третьому пункту 1 частини другої слово і цифри "статтями 176" замінити словами і цифрами "статтею 175¹ (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статтями 176";

ж) у [частині першій](#) статті 244⁴ цифри "170" замінити словами і цифрами "стаття 168², стаття 170";

з) у [статті 255](#):

у частині першій:

в абзаці другому пункту 1 цифри "176" замінити словами і цифрами "стаття 175¹ (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статті 176";

у пункті 2 цифри "183" замінити словами і цифрами "стаття 175¹ (за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), статті 183";

абзац другий пункту 9 після цифр "160" доповнити цифрами "175¹";

и) у [частині першій](#) статті 294 слова і цифри "частинами першою і третьою статті 156" замінити словами і цифрами "частинами першою, третьою і четвертою статті 156";

2) у [Законі України](#) "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 46, ст. 345; 1997 р., № 45, ст. 286; 1998 р., № 26, ст. 168; 2000 р., № 30, ст. 240; 2001 р., № 11, ст. 45; 2002 р., № 26, ст. 175, № 50, ст. 365; 2005 р., № 4, ст. 91, №№ 17-19, ст. 267):

а) [абзац сьомий](#) статті 1 викласти в такій редакції:

"тютюнові вироби - сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарилі, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування";

б) [частину другу](#) статті 9 виключити;

в) абзаци [восьмий](#) та [дев'ятий](#) частини третьої статті 11 викласти в такій редакції:

"відомості щодо вмісту смоли, нікотину, що входять до складу тютюнових виробів і виділяються з тютюновим димом під час їх куріння, які наносяться на зовнішню поверхню однієї меншої сторони упаковки тютюнових виробів і займають не менше 15 відсотків площі цієї сторони;

текст основного медичного попередження споживачів тютюнових виробів "Куріння призводить до серцево-судинних захворювань та раку легенів" та текст додаткового медичного попередження, вибраний із шести текстів додаткових медичних попереджень такого змісту: "Куріння під час вагітності шкодить вашій дитині"; "Тютюновий дим шкодить здоров'ю тих, хто вас оточує"; "Куріння викликає залежність, не починайте курити!"; "Куріння викликає імпотенцію"; "Захистіть дітей: не дозволяйте їм дихати вашим димом"; "Курці помирають рано", які наносяться на упаковки тютюнових виробів почергово, повинні займати не менше 30 відсотків площі зовнішньої поверхні кожної більшої сторони упаковки тютюнових виробів. Тексти основного та додаткового медичних попереджень споживачів тютюнових виробів, які зазначаються на кожній упаковці тютюнових виробів, повинні бути чіткими, надрукованими в чорній рамці, ширина якої не

менша, ніж три міліметри, чорним жирним шрифтом на білому фоні, рядковими буквами, за винятком першої букви попередження, розміщеними по центру рамки таким чином, щоб забезпечити цілісність цих текстів при відкриванні тютюнового виробу способом, зазначеним на його упаковці, і не перекриватися іншою друкованою інформацією або марками акцизного збору".

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Президент України	В.ЮЩЕНКО
м. Київ 22 вересня 2005 року № 2899-IV	

Публікації документа

- **Голос України** від 25.10.2005 — № 201
- **Урядовий кур'єр** від 02.11.2005 — № 208
- **Офіційний вісник України** від 02.11.2005 — 2005 р., № 42, стор. 51, стаття 2642, код акта 34098/2005
- **Відомості Верховної Ради України** від 30.12.2005 — 2005 р., № 52, стор. 2707, стаття 565